

- Zoom Out Challenge

מידע והנחיות

Zoom Out Challenge קורא לצוותי חינוך ולציבור הרחב להציע פתרונות שיעזרו לתלמידות ותלמידים להתמודד טוב יותר עם החזרה לשגרת למידה בבית הספר ועם התקופה שאחרי הקורונה.

הפתרונות המוצעים עשויים להכיל:

1. **תהליך דו-חודשי**
 כחודשיים נטו אחרונים לשנת הלימודים. ניתן ליצור תהליך שיהווה פיילוט או שלב בדרך לתשפ"ב. התהליך יכול לכלול סדירות שבועית (מפגש שבועי שיכנס למערכת) או אפילו יומית (פתיחת יום/סגירת יום/זמן פנאי מיוחד וכדומה). הוא יכול לשתף הורים וקהילה וכמובן צוות חינוכי מגוון ותלמידות ותלמידים. תהליך כזה עשוי להתחבר לתהליכי סיכום ופרידה טבעיים של סיום שנה מיוחדת, לחשיבה משותפת עם צוות, תלמידים והורים על שנה הבאה, לתהליך למידה אקדמי שמתקיים ונכון ליצור לו הקשר חברתי-רגשי וכדומה.
2. **סדרת מפגשים שבועיים/יומיים**
 סדרה ממוסגרת של מספר מפגשים, 'חבילה', 'קורס', סדרת שטח, סדרת-חוץ, שבוע דיאלוג ושיח, או כל המשגה אחרת שמאפשרת עשייה משמעותית ומקצועית, תחומה בהיקף ברור של זמן ותוכן. פעולה כזו עשויה להתחבר לתהליכי סיכום ופרידה טבעיים של סיום שנה מיוחדת, לחשיבה משותפת עם צוות, תלמידים והורים על שנה הבאה, לתהליך למידה אקדמי שמתקיים ונכון ליצור לו הקשר חברתי-רגשי וכדומה.
3. **יום שיא משמעותי שמתקיים כחלק מתהליך, כולל הכנה ועיבוד**
 יום שיא שמהווה חלק מתהליך חינוכי שלם. כזה שיש לו הקשר רחב ועמוק, שמחובר לעשייה ולשפה בית ספרית. יום מיוחד כזה, צריך להכיל גם חלק של הכנה (pre) וגם חלק של עיבוד (post). חישובו על זמן איכות עם ילדים פרטיים בבית - מתי הוא משמעותי ונחרט? מתי הוא כזה שעשוי להיות בו רגע חד פעמי מכונן? יום שיא חד פעמי, העומד לכשעצמו, ללא הקשר, ללא תהליך כולל, עשוי להיות חסר-ערך ואם לא ייבנה בדרך חינוכית מקצועית, הוא עלול גם להזיק.
4. **כל פעולה אחרת שעונה על האתגר ומתאימה ללוח הזמנים**

אנו מזמינים אתכן ואתכם להגיש רעיונות ליוזמות המציעות פתרון כבר בשנת הלימודים הנוכחית, לאחד או יותר מהתחומים הבאים:

- שיקום תחושת שייכות לבית הספר
- חיזוק מוכוונות ללמידה ומעורבות בלמידה
- אקלים חברתי ומערכות יחסים
- פיתוח אמפטיה / חינוך אמפטי
- חיזוק מיומנויות רגשיות וחברתיות (SEL)

יוזמות ויזמים יוצאי דופן יזכו ב-

עד 15,000 ש"ח מענק אישי ליזמים וצוותים בולטים. תמיכה וליווי גם עבור שנת הלימודים הבאה.

המענק האישי יינתן ליזמים וצוותים ע"פ הקריטריונים הבאים:

- יזם שמעוניין ומסוגל להתפתח כסוכן שינוי.
- יזם שימשיך ויבנה את היוזמה מעבר לתכנית הנוכחית, וכן יפרוץ עמה את גבולות בית הספר.
- יזם שירצה ויוכל להוביל קהילת יזמים חינוכיים בתחום ה-SEL במסגרת פלטפורמות שונות של הקרן.
- יוזמה שטמון בה בסיס לשינוי תפיסה. כלומר כזו שמכילה מנגנון, רכיב או פרקטיקה משמעותית חדשנית.

שיקום תחושת שייכות לבית הספר

שייכות - אותה תחושה פנימית שאני חלק מקבוצה או מסגרת שמקבלת ואוהבת אותי, שאני בעל משמעות ושיש לי מקום בעולם. ישנם שלושה חלקים לתחושת שייכות: שייכות בינאישית (שיחות, פעילות חברתית); שייכות מבנית (תכנים, פרקטיקות, טקסטים); ושייכות מוסדית (ארגון שבדרך שבה הוא מתקיים מעניק תחושה שהפרט בו הוא רצוי).

בשנה האחרונה, בית הספר המוכר התערער ואיתו נסדקה תחושת השייכות הן של המורים והן של התלמידים. קיימים פערים בין חוויות מורים לבין חוויות תלמידים בנושא זה - מורים חווים את חווית השייכות בעיקר כהיבט בין-אישי, ומכאן שכדי לחזק תחושות של שייכות יש לחזק פעולות בין-אישיות (שיחות אישיות מיוחדות, פעולות יזומות לדיאלוג, מעגלי שיח מיוחדים וכדומה). תלמידים תופסים זאת כחלק מחיי הכיתה, ההוראה והלמידה. מבחינתם, התגובה הפשוטה ביותר של המורה, המבט שלה, הטון שבו פנתה במהלך השיעור, הם הסיפור המרכזי שמשפיע על תחושות שייכות. בעיניהם, האכפתיות, תחושת הקבלה וההכרה נבנות דרך יומיום חינוכי ומכאן שעלינו לתת לכך דגש מיוחד.

"עלינו לעצב מחדש את בית הספר - לבטא יחסים חמים ולהעניק תמיכה חברתית ורגשית, תוך בניית קהילה, אמון ותחושת שייכות של התלמידים ומשפחותיהם" (פרופ' לינדה דרלינג-האמונד, פורבס, 2021).

שאלות מנחות:

האם יש לך רעיון לחיזוק פרקטיקות של קבלה, הכרה ואהבה במסגרת היומיום? ליצירת חווית רשות? האם יש לך רעיון שיגרום לכל תלמיד להרגיש בבית? האם יש לך מחשבה מקורית על הנגשה של תכנים/מרחבים/חוויות לכל תלמיד ותלמידה? על שילוב תכנים וטקסטים שיאפשרו לכל תלמידה ותלמיד להרגיש רצויים ממש כפי שהם? האם יש לך רעיון לשיקום תחושת השייכות דרך חיבור ההורים לתהליך?

משאבים:

- **נש"מה ונשימה: נראות, שייכות ומשמעות בימי קורונה**
חובב בכר, מנחה קבוצות, יועץ ארגוני ומנהל תכנית רצפים בברנקו וייס, מבקש למקד אותנו במה שאפשר לעשות אחרת בכיתה בימי קורונה
- **חינוך בונה קהילה - קהילה בונה חינוך**
במאמר תוכלו לקרוא גם על האפשרויות לבנות תחושת שייכות באמצעות יצירת יחסי גומלין בין בית הספר והקהילה. מאת שרה שדמי-וורטמן, מכללת אורנים

חיזוק מוכוונות ללמידה ומעורבות בלמידה

הקורונה כמו חזתה עתיד, חשפה בפנינו מה צריך לדעת כל אדם כדי להצליח. תקופת הקורונה חיזקה את ההבנה כי החלקים הלימודיים לא מופרדים מחלקים רגשיים ובין-אישיים. 'למידה טובה' מתקיימת תמיד בתוך הקשר רגשי ובין-אישי. המצוקה, החרדה והקשיים הייחודיים של התקופה חשפו ואף העמיקו את הפער הבולט בין מסגרות שיש בהן מיומנויות רגשיות ובין-אישיות מפותחות ובין אלה שלא, ומכאן שנדרשת תשתית לכולם.

"למידה מתגברת כשהיא נעזרת בפעילות פיזית, בהנאה ובהזדמנויות לביטוי עצמי. עלינו לעסוק במשחק בחצר, בפעילות גופנית ובביטוי אומנותי, בדגש על פעולות שדורשות שיתוף פעולה, ולהשתמש במשימות לימודיות, ובפרויקטי חקר אותנטיים שמתחברים לעולם שבו התלמידים חיים" (פרופ' לינדה דרלינג-האמונד, פורבס, 2021).

שאלות מנחות:

האם יש לך רעיון לחיזוק וטיפול הסקרנות של הצוות ושל התלמידים? ליצירת רלוונטיות בלמידה? האם יש לך רעיון ליצירת למידה שנובעת מתחומי עניין של הלומדות והלומדים? שמאפשרת גילוי חלומות ותשוקות? האם יש לך רעיון ליצירת למידה שמעוררת תחושת משמעות בלומדים ובלומדות?

משאבים:

- [המורה האיטי, על קצב ודרך אחרת של הוראה ולמידה](#)
כתבה מאת מיקה דפני במגזין הגיע זמן חינוך
- [בלוגים, וטיפול מעורבות לטווח ארוך](#)
על כתיבת בלוג ככלי ליצירת מעורבות, למידה וחקר לטווח ארוך בכל זמן מתוך הבלוג של ד"ר אורית פרנפס 'למידה מתנועת החיים'
- [מעורבות בחוויה](#)
על התמודדות פעילה ואותנטית עם החוויה של 'משעמם לי' בילדים מתוך הבלוג של ד"ר אורית פרנפס, 'למידה מתנועת החיים'
- ["תנועת החיים בתוך פעילות למידה"](#)
על עיצוב פעילויות לימודיות שנובעות מכוחות פנימיים, ולא מחייבות דפוס של ציות לצורך ביצוע מתוך הבלוג של ד"ר אורית פרנפס, 'למידה מתנועת החיים'
- [חזרה לשגרה בחינוך: האם נהיה קוביות לגו או בובת נחום תקום?](#)
על ההזדמנות שבבנייה מחודשת לעומת חזרה לשגרה בבתי הספר מתוך הבלוג 'מלים שענת' מאת

ד"ר ענת שפירא לביא

- [למידה היברידית: 7 מודלים מאתר Blended Learning Universe](#)
תקציר בעברית על ניהול למידה מעורבת מתוך הבלוג 'מלים שענת' מאת ד"ר ענת שפירא לביא
- [בחירה וניהול עצמי כמפתח ללמידה עצמאית](#)
על התפיסה והפרקטיקה שבעידוד למידה עצמאית על ידי יצירת אפשרות לבחירה ולניהול עצמי, מתוך הבלוג 'מלים שענת' מאת ד"ר ענת שפירא לביא

אקלים חברתי ומערכות יחסים

מערכות יחסים הן לב ליבו של החינוך, והמפגש האנושי בין מורה לתלמידו הוא במידה רבה הכלי הפדגוגי הראשון במעלה במקצוע החינוך. כמו בכל הזירות – גם בחינוך – הקורונה חשפה את האמת בעוצמה, לעיתים קשה לעיכול. וכך, הצורך העצום ביצירה, שימור וחיזוק מערכות יחסים של מורה עם תלמידיה – קיבל זרקור מסנוור.

בדו"ח שפורסם לקראת ספטמבר 2020 ע"י ריין ממכון MIT ומאהטה מאוניברסיטת הארוורד, הגדירו הכותבים את 'מערכות היחסים במרכז' כאחד משבעת העקרונות המובילים ללמידה היברידית מיטבית. זו אולי אחת הסיבות לכך שהדו"ח הפך לפופולרי כל כך ונקרא על ידי אנשי חינוך רבים בארץ – הם קיבלו אישור לתובנות מקצועיות שחווים לאורך שנים – זהו לא חלק יפה, מרגש ופריבילגי, אלא מפתח הכרחי להצלחה מקצועית.

המחקר החינוכי קובע שלמידה מתרחשת היטב כשהיא נעשית במסגרת של יחסים אנושיים. אנחנו חייבים לעזור למורים לבנות כעת את הלמידה על היסודות של היחסים הללו, שמאפשרים להם להבין מה יודע כל תלמיד, במה הוא חזק ובטוח, ובמה הוא זקוק לעזרה מיוחדת (פרופ' לינדה דרלינג-האמונד, פורבס, 2021).

שאלות מנחות:

האם יש לך רעיון לחיזוק מערכות היחסים בין תלמידים ותלמידות? תלמידים ותלמידות ואנשי הצוות החינוכי? מורים ומורות? הורים ומורים? האם יש לך רעיון לשיקום ובינוי של אקלים מיטבי בכיתה/בשכבה/בבית הספר? ליצירת אווירה חברתית בטוחה, מקבלת ומכבדת לכל תלמיד, תלמידה ומורה? האם יש לך רעיון לטיפוח תחושת המוגנות של התלמידים והצוות? לניהול קונפליקטים, לתקשורת מקדמת ומקרבת? גישור במצבי משבר? האם יש לך רעיון לחיזוק דיאלוג, שיח, קשר ומפגש אישי בין אנשים במסגרת בית הספר?

משאבים:

- [חוזרים לבית הספר: השטח זועק ואין עונה](#)
מאמר דעה בכלכליסט מאת מיקה דפני, מנהלת פדגוגית של הקרן לעידוד יוזמות חינוכיות על מערכות היחסים של מורה עם תלמידיה כאחד הנושאים המרכזיים בהם יש להתמקד כדי לקיים תהליכים חינוכיים, ועל הצורך בחשיבה חדשה על סדר היום של המורות
- [משוחחים בדרך להצלחה: כך תצרו בבית הספר את שבוע הדיאלוג](#)
כתבה מאת נירה קופיט במגזין החינוכי הגיע זמן חינוך
- [עונת הנשירה החלה: הושיטו יד לתלמידכם. רגע לפני שהם פורשים](#)
כתבה מאת מיקה דפני, במגזין החינוכי הגיע זמן חינוך

פיתוח אמפתיה / חינוך אמפתי

אמפתיה היא יכולתו של אדם להיכנס לנעלי האחר, להחזיק בפרספקטיבה של אחר, להבין אותו, את תחושותיו. מומחים מובילים בעולם מתחומי מדעי המוח וההתנהגות מצביעים על קשר ישיר בין רמת האמפתיה של האדם לבין דרך התנהגותו בחברה. המשוואה פשוטה: ככל שדרך החשיבה האוטומטית של האדם היא יותר אמפתית, כך באופן ישיר הוא יהיה יותר רגיש לזולת ופחות אליים ותוקפן. ההתקדמות הגדולה של עולם המדע הובילה לפריצת דרך ביכולת לזהות את תהליך האמפתיה שמתרחש במוח ולחזק אותו בדרך של אימון ותרגול.

"למידה זקוקה ליחסי קירבה שמאפשרים להתגבר על קושי ולהתמודד. ילדים לומדים טוב כשהם מרגישים בטוחים, מחוזקים ונתמכים בידי קהילה של תלמידים אחרים" (פרופ' לינדה דרלינג-האמונד, פורבס, 2021).

שאלות מנחות:

האם יש לך רעיון שיפתח את החשיבה האמפתית שלך, של הצוות ושל תלמידייך? את היכולת האמפתית?
האם יש לך רעיון לחיזוק שרירי האמפתיה של הצוות ושל התלמידים?

משאבים:

- [עמותת 'ואהבת' למניעת אלימות ופיתוח אמפתיה](#)
- [5 יחידות מתמטיקה? מה שמפתח ילדים זה שיעורי אמפתיה](#)
כתבתה של שירה קדרי, עיתון הארץ. מפגשים עם תינוקות תורמים לשליטה בתוקפנות. תרגול מעשי נדיבות מגביר את האושר. תרומה לקהילה משפרת מדדים בריאותיים. בזמן שבישראל עסוקים במבחני המיצ"ב, במערב מבינים מה באמת חסר לילד שגדל מול מסכים

חיזוק מיומנויות רגשיות וחברתיות (SEL)

תחת הכותרת 'למידה חברתית-רגשית' נמצא עולם ומלואו. הארגון האמריקאי CASEL מוביל את התחום בעולם ומגדיר **חמישה מרכיבי יסוד** – מודעות עצמית, הכוללת מיומנויות כגון זיהוי רגשות, ביטחון עצמי, מסוגלות עצמית; ניהול עצמי, הכולל מיומנויות כמו ניהול לחץ, מוטיבציה, התמדה והצבת מטרות. מודעות חברתית כוללת את היכולת להיכנס לנעלי האחר, להיות אמפתי ולקבל את הזולת, מיומנויות בין-אישיות עוסקות ביכולת לעבוד ביחד, לפתור בעיות וקונפליקטים, לתקשר ולבנות מערכות יחסים, ומרכיב קבלת החלטות אחראית טומן בחובו מיומנויות כמו זיהוי בעיות, ניתוח מצבים ורפלקציה.

"למידה היא חברתית, היא רגשית והיא קוגניטיבית... הילדים והמורים עברו טראומה ואם נשתמש בתכנית הלימודים הקודמת נביא להם יותר נזק מאשר תועלת. עכשיו האתגר הוא לחבר מחדש את התלמידים והמורים אל הלמידה בבית הספר". (פרופ' לינדה דרלינג-האמונד, פורבס, 2021).

שאלות מנחות:

האם יש לך רעיון ליוזמה חינוכית שתפתח את אחת המיומנויות הללו או מיומנויות נוספות במסגרת הכיתה/השכבה /בית הספר? האם יש לך רעיון יצירתי להעמקה של מיומנות חברתית-רגשית שתופסת מקום בבית הספר וברצונך לחזק ולפתח?

משאבים:

- [אתר האינטרנט של מרכז SEL.IL](#)
- [עמוד הפייסבוק של מרכז SEL.IL](#)
- [נקודות מרכזיות על למידה רגשית-חברתית](#)
מאת ד"ר דפנה קופלמן רובין, העומדת בראש מרכז SEL.IL לקידום למידה רגשית-חברתית, הבינתחומי הרצליה
- [הקשר בין תפקוד רגשי-חברתי והצלחה בלימודים](#)
מאת ד"ר דפנה קופלמן רובין, העומדת בראש מרכז SEL.IL לקידום למידה רגשית-חברתית, הבינתחומי הרצליה
- [חינוך SEL ב'חייזרים חינוכיים', פודקאסט רב תחומי על עתיד החינוך](#)
צחי חנניה מארח את ד"ר דפנה קופלמן רובין, העומדת בראש מרכז SEL.IL לקידום למידה רגשית-חברתית בישראל. האזינו לשיחה המרתקת

- **טיפוח למידה רגשית-חברתית במערכת החינוך**
סיכום עבודתה של ועדת המומחים, תמונת מצב והמלצות. פרסום של 'יוזמה - מרכז לידע ולמחקר בחינוך'
- **تعزيز التعلم العاطفي والاجتماعي في المنظومات التعليمية**
ملخص أعمال لجنة الخبراء وحالتها وتوصياتها. تم إصدار "مبادرة - مركز المعرفة والبحث في التربية والتعليم"
- **למידה חברתית-רגשית, תפיסה ופרקטיקה בעבודת השירות הפסיכולוגי ייעוצי**
חנה שדמי, גיליון מספר 67 בנושא SEL, בטאון מכון מופ"ת (2019) הבטאון כולל מגוון רחב של מאמרים בנושא למידה חברתית-רגשית
- **על סופת גשמים בטיול אוהלים, דפוס חשיבה מתפתח ופיתוח חוסן**
פוסט מאת גיל חדש, מנהל אגף החינוך בשדרות
- **על הקשר בין הצלחה בחברת סייבר, SEL ומהפכה חינוכית בעיר שדרות**
פוסט מאת גיל חדש, מנהל אגף החינוך בשדרות
- **למידה חברתית רגשית ולמידה היברידית- הילכו שניהם יחדיו?**
מאמר דעה מאת דר' זהבה רוזנטל פסיכולוגית חינוכית והתפתחותית מנהלת שפ"ח ירושלים

משאבים להשראה לבניית פעולות יזמיות חינוכיות

- [6 שלבים פשוטים לבניית יום שיא מעולה בבית הספר](#)
כתבה של אורן בן יוסף במגזין 'הגיע זמן חינוך'
- [שפ"נט - אתר השירות הפסיכולוגי ייעוצי, משרד החינוך](#)
- ["לומדים ללמוד בחוץ"](#)
על האפשרויות הייחודיות שמזמנת לנו סביבת החוץ. כתבה של עדי טובי במגזין 'הגיע זמן חינוך'
- [מודל מעשי לבניית מנהיגות מקומית ולמידה משולבת קהילה בגילאי חטיבת הביניים](#)
כתבה של רועי איילון במגזין 'הגיע זמן חינוך'
- ["הי את, המורה בריבוע, לאן נעלמה המורה שהיית?"](#)
על החובה המקצועית של אנשי החינוך להישאר 'מחנכים' לפני ואחרי הכל. כתבה של הילה קסל שנער במגזין 'הגיע זמן חינוך'
- ["השיעור המקוון, חדר הכושר שלנו לשיח בריא"](#)
על ההזדמנויות לתרגל שיח מכבד בתקופה וירטואלית כתבה של מיקה דפני, הגיע זמן חינוך

